

אנשי
הים
הרתיכון

על הים •

להכיר את החיים בים - התיכון

חוברת פעילויות לכל המשפחה – מס' 3

פרק מיוחד על הדולפין

סירות וגלים

(סולמות ונחשים על הים)

1

משחק זיכרון

בעלי-חיים ימיים

2

סרטונים

בנושא הים

3

תפזרות

הים - התיכון

4

דולפין

מגוון פעילויות

5

בואו להיות חלק מקהילות הים התיכון

[אשדוד-אשקלון](#) * [ים השרון](#) * [חוף הכרמל](#) * [ראש הכרמל](#) * [גליל מערבי](#)

אנחנו פועלים למען שמורות ימיות בישראל ולקידום מודעות לשמירה על הים והחוף.

[חתמו על העצומה - למען שמורות ימיות בישראל](#)

• סירות וגלשנים •

משחק סולמות ונחשים על הים

גילאים: 10-99

מספר משתתפים: 2-5 שחקנים.

זמן המשחק: 25-60 דקות.

אביזרים נדרשים-

לוח המשחק + קלפי חידה – לחצו כאן

מכיל: 48 קלפי משחק (סה"כ 12 רביעות).

מגדיר בעלי חיים ימי להדפסה

הוראות-

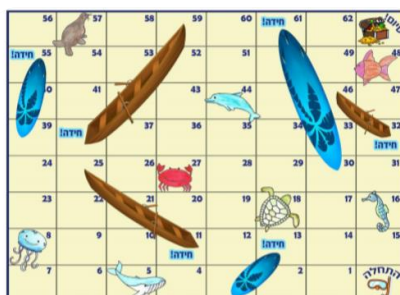
1. כל משתתף בתורו מטיל את הקובייה ומתקדם על לוח המשחק בהתאם למספר שמראה הקובייה. מתחילים במשבצת 1 והמטרה היא להגיע למשבצת 100.

2. כאשר משתתף נעצר על משבצת שמצוירת בה תחתית של סירה – עליו לשלוף קלף חידה, במידה וענה תשובה נכונה, יוכל לשוט בסירה ואם לא יישאר במקום. כדי לשוט עליו להעביר את החייל שלו למשבצת שבה נמצא ראש הסירה.

4. כאשר משתתף מגיע למשבצת שמצוירת בה תחילת הגלשן הוא מעביר את החייל שלו למשבצת שבה נמצא סוף הגלשן.

5. כאשר משתתף מגיע למשבצת, בה ציור של בעל חיים: עליו להקריא בקול, על אותו בעל חיים בקול מתוך המגדיר של בעלי החיים.

6. המנצח הוא המשתתף שהגיע למשבצת הסיום.

אנשי
הים
הר.תיכון

ציורת : יסמין בר מאיר

משחק זיכרון

בעלי - חיים בים - התיכון

גילאים: 7-99

מספר משתתפים: 2-5 שחקנים.

זמן המשחק: 25-60 דקות.

אביזרים נדרשים-

קלפי המשחק, מודפסים וגזורים בהתאם.

קובץ המשחק – לחצו כאן

מכיל: 48 קלפי משחק. (סה"כ 24 זוגות)

הוראות-

- מערבבים את הכרטיסיות ומסדרים אותן על משטח ישר כשפני התמונה ושם החייה מוסתרים (כלפי מטה).
- המנחה של המשחק קובע את סדר המשתתפים, משתתף יכול להיות בודד או קבוצה.
- כל משתתף / קבוצה בתורם הופכים שתי כרטיסיות:
- אם הצליחו למצוא זוג (תמונה של בע"ח ושם מתאים) המשתתף/ קבוצה לוקחים את הכרטיסיות ומקבלים נקודה ותור נוסף.
- אם לא הצליחו למצוא זוג, המשתתף/קבוצה משאירים את הכרטיסיות במקומן והופכים אותן למצב בו התמונה ושם בע"ח מוסתרים.

המנצח הוא השחקן שצבר יותר נקודות (מי שברשותו יותר זוגות).

תודה לרותם בר על הכנת משחק הזיכרון

• סרטונים בנושא הים •

בעלי-חיים בים התיכון

השפעות האדם על הים

צילומים תחת פני-הים התיכון

שמורות טבע ימיות בישראל

הרצאות על הים

דולפין

כריש

צב-ים

תפזורת

לפתרון לחצו כאן

רמה קלה 1

מצאו בתפזורת את כל המילים ממחסן המילים! בהצלחה!

ד	ה	ב	כ	מ	י	ל	ו	ת	ח	א
ק	ס	ז	ל	נ	י	פ	ל	ו	ד	ו
ר	ת	צ	ב	ת	צ	מ	ל	נ	ה	ב
ה	ל	ח	י	ד	י	ו	ע	כ	ג	ד
ס	צ	פ	מ	ו	נ	ט	א	ר	ק	ש
ל	ע	כ	ל	ה	ג	ש	י	ר	כ	א
ע	ה	נ	ח	מ	ל	כ	ג	ד	ק	ר
י	ב	ו	כ	ר	א	ט	ו	י	ע	כ
מ	פ	ב	מ	י	נ	ו	פ	פ	ל	מ
ג	ס	ב	ה	כ	ע	י	ו	א	ט	ע
נ	ר	ט	י	ג	ל	צ	ח	כ	ק	נ

מחסן מילים:

1. דולפין- הדולפין הוא טורף על, אין לו טורפים בטבע בכלל! והאויב העיקרי שלו הוא בני האדם.
2. דקר הסלעים- לדקר הסלעים מספר שמות עממיים: לוקוס סלעים, לוקוס אדום או דאור.
3. חתול ים- נקרא גם טריגון, אוכל בעיקר רכיכות וסרטנים ומדי פעם גם דגים קטנים.
4. כלב ים (בים התיכון קיים מין שנקרא כלב ים נזירי ים תיכוני/)
5. גיטרן- הגיטרן מכונה גם "כריש חולות", אוהב מים רדודים וניזון מדגים קטנים וסרטנים.
6. חולון החוף- סרטן בצבע חום בהיר כצבע החול, מסוגל לנוע לצדדים ולהיכנס לתוך מחילות צרות שהוא חופר.
7. כריש- בים התיכון ידועים 22 מינים של כרישים, רובם לא מסוכנים ושוכנים בעומק רב.
8. מלפפון ים- שוכן בקרקעית הים, בסדקים מתחת לאבנים.

תודה למיקה זילברברג על הכנת התפזורת

תפזורת

לפתרון לחצו כאן

רמה קלה 2

גלו איזו חיה מסתתרת בתמונה ומצאו את שמה בתפזורת! בהצלחה!

ק	א	ר	ק	ח	ג	ס	כ	ה	י	ס
י	ז	ש	ד	ג	ת	ו	כ	ע	ו	ר
פ	ס	כ	ב	ה	נ	ס	מ	צ	ת	ט
ו	ט	ד	ל	ג	כ	ו	ל	י	ל	נ
ד	א	ר	ק	ב	צ	נ	ח	י	ע	כ
י	ב	ל	ב	ח	י	י	ט	כ	מ	ב
מ	ד	ו	ז	ה	ג	מ	ב	ג	ע	א
ק	ר	ב	א	ל	ט	ו	ב	ח	י	ע
צ	ב	י	מ	ה	כ	ר	כ	ר	י	ש
ח	י	ב	ב	ס	ז	ש	ב	ד	ג	כ
ל	ע	כ	נ	מ	ד	ו	ל	פ	י	נ

מחסן מילים:

תודה למיקה זילברברג על הכנת התפזורת

תפזורת

לפתרון לחצו כאן

רמה 3

נסו להתאים בין סוג החיה לבין שמה המלא ומצאו את השם בתפזורת!
בהצלחה! (למשל- כריש עפרורי)

צ	ד	ג	ש	ק	ר	א	נ	ט	ר	ס
ד	ג	י	כ	ע	י	ח	ע	ל	כ	נ
פ	ו	ט	ג	י	ל	ח	צ	ט	ו	ע
ה	ג	ר	ו	ח	ת	ו	ל	ו	צ	מ
מ	ה	נ	ה	ו	ק	י	מ	נ	מ	ד
ת	ר	מ	ל	ג	ו	ה	כ	ה	ל	ו
י	א	י	ה	ו	י	ל	ב	י	מ	ז
נ	מ	א	ו	ה	ל	ח	א	מ	ג	ה
ש	מ	ת	ו	מ	י	ב	ל	כ	א	י
ו	נ	ל	ה	מ	ב	ו	ס	כ	ת	א
מ	י	מ	ק	ש	י	ר	כ	ש	ל	ע

מחסן מילים:

1. חולון החוף
2. .... עפרורי
3. נעמית מצויה
4. חוטית נודדת
5. טריגון
6. .... כחולת סנפיר
7. .... מובהק
8. .... מזירי ים תיכוני

תודה למיקה זילברברג על הכנת התפזורת

תפזורת

לפתרון לחצו כאן

רמה 4

גלו את החידות ונסו למצוא את התשובות בתפזורת! בהצלחה!

ש	ח	פ	ל	נ	ק	ט	ו	נ	ק	ס
מ	ו	י	ז	ה	מ	ע	ג	ד	א	ו
ל	ל	ד	נ	ח	צ	ב	י	מ	י	ס
ה	ו	מ	ק	ה	ל	י	ש	ט	נ	ו
ג	נ	א	ו	ר	ה	ל	ה	ב	א	נ
י	ה	י	ל	ו	ה	י	ת	ו	ה	י
ט	ח	כ	נ	ע	א	ס	מ	ו	א	מ
ר	ו	נ	י	צ	ר	ו	ל	נ	ס	ל
נ	פ	מ	ד	ו	ז	ה	ש	ע	נ	ע
ע	ד	ג	ה	ש	ק	י	מ	ח	י	ל
ד	כ	ו	כ	ב	י	מ	ר	ט	א	מ

מחסן מילים:

1. מכונה "כריש החולות" ונמצא בסכנת הכחדה חמורה _____
2. דג אשר לו שמות רבים, ידוע בעיקר בשם "לוקוס" _____
3. הזכר נושא את התינוקות בכיס מיוחד _____
4. החבר הכי טוב של בובספוג הוא... _____
5. לתינוק קוראים אבקוע, והוא הולך בלילה לבדו לעבר הים _____
6. האויב של בובספוג הוא... _____
7. היא מין פולש ועדיף לא לגעת בה, כי יש לה ריר צורב! _____
8. סרטן אשר מסתווה בחול של חוף הים וחופר לו מחילות צרות _____

תודה למיקה זילברברג על הכנת התפזורת

• דולפין •

מגוון פעילויות

הדולפין המצוי חיי בלהקות של עשרות ואף מאות פרטים, באזורים מסוימים בעולם ישנן גם להקות של אלפים. הדולפין המצוי אינו נחשב מין חופי, אך הוא מתקרב לעיתים לחוף, בעיקר ליד איים ומפרצים.

הדולפינה ממליטה בתדירות של אחת לשנה עד אחת ל-3 שנים. ההריון של הדולפינה נמשך 11 חודשים והגורים נולדים בתקופת האביב\תחילת הקיץ, כשהם באורך של כ-80 ס"מ. הגורים יתלוו לאימם כשנתיים ואף יותר. בשנתיים הראשונות לחייהם הגורים יונקים חלב אם, הדולפינים מגיעים לבגרות מינית בגיל 5 שנים.

בים-התיכון בישראל חיים 2 מיני דולפינים עיקריים. הדולפין המצוי והדולפין המצוי. הדולפין המצוי נחשב מצוי באוקיינוסים אך בים התיכון אוכלוסייתו בסכנת הכחדה. מאז 2009 נצפה מין זה בחופי ישראל, נראה כי חל גידול באוכלוסייתו, בעיקר באזור השמורה הימית אבטח, בין אשדוד לאשקלון.

[למידע נוסף לקריאה על הדולפין – לחצו כאן](#)

[לסרטונים על הדולפין - לחצו כאן](#)

[פודקאסט על דולפינים – ד"ר אביעד שיינין](#)

[הרצאה על דולפינים – ד"ר מיה אלסר](#)

[משחק מחשב - ניקיון הים עם דולפין](#)

• דולפין •

משחק – הסונאר

מידע מקדים למשחק-

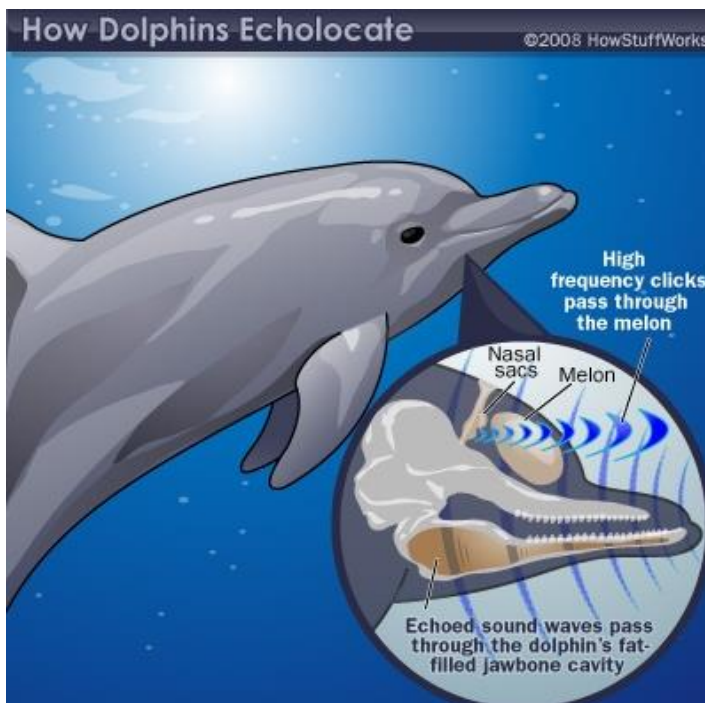
הדולפין הוא אחד מבעלי חיים הנוונים בטבע. מדענים מעריכים שחלק גדול ממוחו של הדולפין משמש לתקשורת, המאפשרת ללהקה לעבוד בצוות וכך להצליח יותר בציד ובהשגת המזון. **איך הם מתקשרים תחת המים? ואיך אפשר לדבר גם בלי מילים? לדולפינים שפה ייחודית ומורכבת...**

הדולפינים נמצאים תחת פני המים והאור המועט, בעומקים בהם הם פעילים מגביל מאוד את כושר הראות שלהם. לדולפינים שפה ייחודית ומורכבת הכוללת מילים ותנועות. הם משתמשים בסונאר, זהו מנגנון שבאמצעותו הדולפין מפיק וקולט צלילים, גלי קול, העוברים דרך גוש שומן הנמצא בקדמת ראשו ונקרא "מלון". צלילים אלה עוברים במים עד אשר הם פוגעים בבע"ח חפץ לקרקע וההדים החוזרים, מסמנים לדולפינים באיזה מרחק וכיוון נמצאים הגופים שסביבם ואפילו מה הגודל והצורה שלהם. באמצעות הסונאר הדולפינים מצליחים לנווט את דרכם ולאתר מזון במים.

[לקריאה נוספת - מהו הסונאר של הדולפין?](#)

המשחק הבא ידגים לנו איך הדולפינים משתמשים בסונאר שלהם.

הוראות המשחק בעמוד הבא...

אנשי
הים
הרתינון

• דולפין •

משחק – הסונאר

גילאים: 5-99

מספר משתתפים: 20-3 + 1 שופט

זמן המשחק: 15-5 דקות

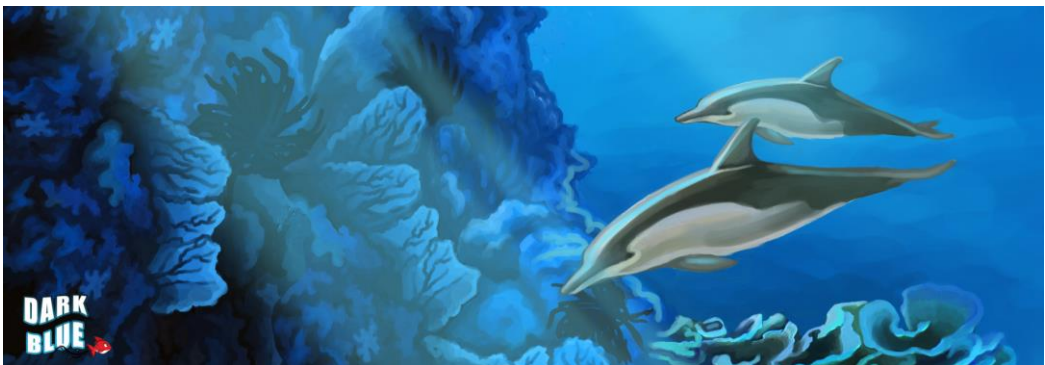
אביזרים נדרשים: כיסוי עיניים או צעיף

הוראות:

1. בחרו באחד מהמשתתפים לתפקיד "הדולפין". הושיבו אותו במרכז החדר וכסו לו את העיניים.
2. שאר המשתתפים הם "הדגים" ששוחים בכיוון השעון סביב הדולפין. כאשר השופט אומר "עצור", כל "הדגים" הולכים לפינת החדר הקרובה אליהם.
3. הדולפין מוחא כף (מותר רק להסתובב במקום) כדי לייצג שליחת הד – "הקליק". הדגים כתשובה מוחאים כפיים פעמיים כדי לייצג הד שחוזר לדולפין
4. הדולפין מצביע על הכיוון בו הוא חושב שהדגים הכי טובים. "הדגים" בפינה שבחר הדולפין "נאכלים" ויוצאים מהמשחק.
5. השופט אומר "לשחות" והמשחק נמשך.
6. ה"דג" האחרון ששרד הופך ל"דולפין" הבא

רעיון למשחק "סונאר" בצורה קצת שונה

אדם עיוור המשתמש בהדי קול בכדי להתמצא בסביבה

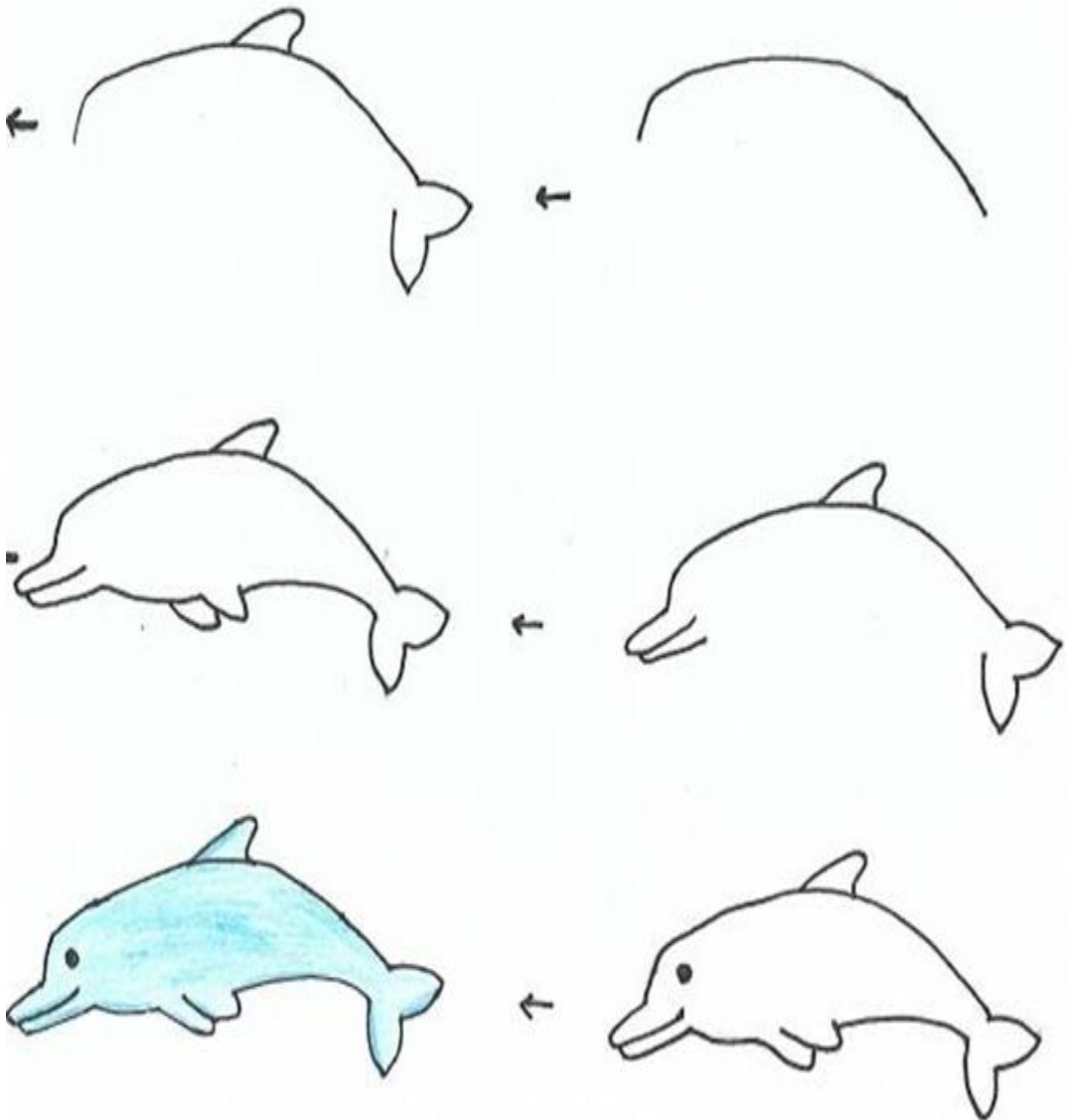
תודה לנופר קליין-קסלר על תרגום המשחק מאתר scholastic

• דולפין •

איך מציירים?

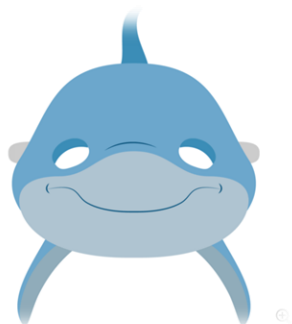
ציירת : יסמין בר מאיר

• דולפין •

מדריכי יצירה מצולמים

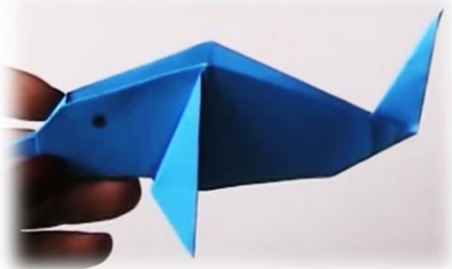
מסכת דולפין

בובת דולפין

תליון לשרשרת
דולפין

אוריגמי

הכנת דולפין
מפלסטלינה

דפי צביעה

לקבלת עוד חוברות "על הים"
הזמנות לאירועים ועוד.
מוזמנים לעקוב אחרינו

חברת זו נוצרה ע"י קהילת הדרום של אנשי הים התיכון – תודה מיוחדת ל:
רותם בר, מיקה זילברברג, מרב קניגסוולד, יסמין בר מאיר, איליה אפוסטלוב,
נופר קליין-קסלר, שני טובול

בואו להיות חלק מקהילות הים התיכון

אשדוד-אשקלון * ים השרון * חוף הכרמל * ראש הכרמל * גליל מערבי

אנחנו פועלים למען שמורות ימיות בישראל ולקידום מודעות לשמירה על הים והחוף.

חתמו על העצומה – למען שמורות ימיות בישראל